

Comprat a J. F. en 1930

EL FLUVIA

SURTIRÁ CADA DIMECRES

PREUS

Un número . . . . . 5 céntims
 Un any de subscripció. . . . . 2'50 Ptes.

PERA SUSCRIPCIONS Y DEMÉS

CARRER DE SANT ESTEVE,

EN JUSTA DEFENSA

Ab fonda pena he llegit l' article que ab el títol de *Oportunisme* escriu En Eveli Barnadas en la *Revista Olotina* del dia 6 d' aquest mes.

Greu me sab haver de contestar á un cosí que al fi y al cap té més anys que jo y á quí aprecio com de familia, pero en justa defensa del bon nom de mon mala-guanyat pare, tinch de ferhó.

Per apoyar les afirmacions qu' ell fa contra d' un' altre colega local, ha tingut el mal gust (y que 'm dispensi) d' invocar el nom y l' autoritat de mon vòlgut pare. Si fos per defensar la causa de Catalunya, y sobre tot la veritat, no 'm sabria el més petit greu, donchs sé que ab gust ho veuria mon pare si fos viu; més com que no 's tracta d' aixó, sinó més bé de un assumpte en que, sens prejudjar, crech que dit senyor no té rahó, y per altre part hi veig una qüestió personal y no la defensa dels interessos de Catalunya, creuria faltar á la bona memoria que servo de mon pare y á 'l bon nom que m' ha deixat si no surtis en sa defensa desde aquestes planes, en que ab més ó menys trassa, he comensat á esgrimir per primera volta la moderna arma de la ploma.

Diu el cólega en l' article á que 'm refereixo "*¡El Deber* nacionalista de sempre! Si senyors tothom n' está convensut; testimonis els primers propagadors del nacionalisme en nostra comarca, en Joaquím y en Mariá Vayreda que 'n tingue-

ren una gran ajuda; testimonis *L. Olot*, *Sanch Nova*..."

No vull pas venir á defensar la causa d' *El Deber* en lo que fa relació ab la qüestió pendent entre aquest y la *Revista Olotina*, sino á defensar l' honor y la bandera immaculada que 'n vida ab tan seny arborá el meu estimat pare que fou la de la *tradicció verdadera* unida ab el *progrés verdader*, y per lo mateix contraria á la tendencia de l' esquerra catalanista que rebutja el criteri históric ó siga la veritable tradició.

Que ho tinguin en compte els senyors de la *Revista Olotina* que la bandera del meu pare no l' han recullida ells sino els d' *El Deber* desde sa *evolució*, y nosaltres, els joves que escrivim en aquesta revista, junt ab els vells d' antiga nissaga catalanista que ab nosaltres s' *acostan*; puig que si be en vida no 'l poguí conèixer suficientment per la curta edat que jo tenia quan va morir, ab molta perfecció l' he conegut per sos escrits, sé y 'm consta, que si bé 'l meu pare fou *un dels primers propagadors del nacionalisme en nostre comarca*, ho fou d' un nacionalisme sencer y de bon sentit, més de cap manera d' aquest nacionalisme esquerrá egoista y repulsiu que defensa la *Revista Olotina* y que mon pare mellor que no pas jo, hauria atacat y anatematisat.

Per provar que lo que dich es cosa certa, n' hi ha prou ab copiar un petit tros d' un article en que precisament mon pare en 1.er de Desembre de 1901, contestava á un altre d' *El Deber* ti-

tulat *Ens hem d'entendre*. Després de escatir certes diferències hagudes ab dit confrare per motius electorals, ab aquell esperit imparcial y de concordia propi de son caràcter acabava diguent:

"Estém perfectament conformes també en la conveniència de que tothom se miri les eleccions com á cosa sèria y digne d'atenció, y donada aquesta darrera satisfacció á nostre estimat cólega *El Deber*, opiném que devém deixarnos de discussions que á res conduheixen.

Hem contestat á son article per pura deferència, ja que l'hem trovat mesurat, correcte y ben intencionat. Creyém que ell jutjará de la mateixa manera nostra contesta y aixó li excusará la réplica. Aplaudim sos bons propòsits de treballar sempre pèl bé de la població y ja que no hem de suposar que ho digui per dirho, molt serà que no 'ns trovèm de costat quan sigui l'hora."

Vegi donchs el meu cosí, si per apoyar les seves campanyes la *Revista Olotina* pot ab decoro invocar l'autoritat del meu pare, que ja en sos ultims temps havia fet les paus ab *El Deber*, tota volta qu' aquest havia comensat la seva *evolució* cap al camp catalanista.

JOAQUIM VAYREDA Y AULET.

JA HI TORNÉM

Ab el tot de *Filosofies casulanes* un P. Enredaire escriu en la *Revista Olotina* del dia 6, un article que verdaderament ens ha fet llástima. En ell en primer lloch per ocupar-se d'EL FLUVIÀ, y no gosant dir (pobret) tot lo que ell voldria, procura cubrir la seva responsabilitat personal pera emitir molts judicis que no podria probar, acudint á verdaderes ó falses converses de safreig ó de botiga. ¡Ay si nosaltres volíam acudir á aquest medi relliscós, quantes coses diríam ó senyalaríam de molts! Fins sense costarnos gayre veuríam per la pendent del despreci públich y sense inferir injuria ni calúnnia legal, á algún, ue boy sent de la esquerra y no vol-

guent apareixer may com á hipócrita, y en converses d'amichs diu tot lo revés de lo que públicament practica, posant en contrassentit les seves creencies internes ab les seves obres externes. Més nosaltres no volém entrar per are en aquest terrenno vedat tot y si sols ocuparnos d'unes apreciacions impropies de setmanari nacionalista. Aquestes expressions son les següents afirmacions respecte d'alguns redactors de nostre setmanari "Aquests jovenets hi son de bona fé y *els altres son tant catalanistes com jo frare*". Recomaném al Sr. P. Enredaire que antes no torni á escriure en aquest sentit, llegeixi ab detenció l'article d'EL FLUVIÀ, *Desconfianses perilloses* del jovenet En Joaquim Vayreda.

L'altre afirmació impropia que veyém estampada en la mateixa revista es la següent: "Pero, de totes maneres, sembla que (EL FLUVIÀ) tira molt a la dreta y, essent així, ¿com se les compondrá *El Deber*, y com el tractará aquest, si le prenen la feina."

Diu l'adagi castellá: "piensa el ladrón que todos son de su condición". Sols tinguent un esperit esquifit y raquílich se comprén se puguin fer semblants preguntes, que no mereixen una contesta directa al que les té. Per contestar al qui la hagi feta y més al qui l'ha estampada, copiarém traduit del castellá lo que sobres aquest punt ha escrit l'esquerrá Sr. Zulueta, en l'últim número de *La Catalunya*:

"Tením d'anar á lluytar ab totes les armes lícites. No obstant existeix una arma prohibida, una arma que *ningú* deu empunyá sense sentir que se li crema la mà... L'arma prohibida es *el monopoli d'aquest mateix nom de Catalunya*, que está per sobre de tots els partits. En algún mitin de l'esquerra s'ha dit: *Catalunya soms nosaltres*. Aquesta es l'arma prohibida... Aquí cap grupo pot parlar en nom de Catalunya. Tots junts son Catalunya. Y més que tots junts ho son les activitats silencioses que 's van desenrotllant baix de aquesta coraça de la campanya política.

Museus, llibres, tallers, biblioteques, escoles, tot s' està formant; la vida de cultura està casi en gestació. Que cada partit (y nosaltres dirém cada revista) defensi les seves idees fins á la mort, si es necessari, més fins á la mort propia y res més. Un poch de pau sobres aquesta santa maternitat de Catalunya."

T.

PER LA HIGIENE

Vosté senyora... deixonnes que fa poc vesteig de llarc rumbejant sa llarge *cola* pels carrers de la ciutat, creguim, li dic ab carinyo, vosté haurá perdut el cap: ¿que no sab qu' es antiigiènic els microbis enlayrar ab la bruta polsaguera, que sa *cola* va aixecant?.. Vosté que té 'l cor tan noble que tot ho vol tolerar, menos que 's fassi la contra al seu modo de pensar, ¿no sent ab llágrima viva que 's vagin enmatzinant els pobrets que la rodeigen s' arrogancia contemplant?.. No hi fa res que siguin metjes, escultors ó fabricants els qui com mosquits voleyen al entorn de sa *beldad*: se corcarán ses estranyes y á poc á poc morirán. Miri, no fa gayres dies llegia ab sentiment gran qu' un del qui més l' estimaven se retirava malalt. Creguim donchs no fa cultura: ni estima á 'n els seus semblants, si continua ab sa *cola* tans microbis escampant. A més, que no senyoreija ni tampoc es catalá un vestit á la francesa ab ribets republicans... Y á proposit de les fulles qu' un mal vent en va portar encatífant nostres plasses, nostres carrers y mercats; en sembla que, si son moltes, pot ser l' entrebancarán, y entre sa *cola* y les fulles donará vosté un mal pas y se n' anirá per terra empastifada de fanc. Creguim, y deixis de *cola*, y si acás la vol portar

fássila servir d' escombra dels carrers de la ciutat, procurant se reguin antes en bé dels seus habitants; ja anirá 'l carro al darrera els pilons arreplegant.

Are dispensim.... Senyora el mal rato que li he dat; vosté compendrá de sobres que no li vull pas cap mal, si no qu' estimi y segueixi aquets consells importants.

JOSEPH FONDARA.

ANTISOLIDARIS

En Daixonnes y en Dallonnes eren antisolidaris vergonyants; ab un piano de manubri desafinat, propagaven per la població la solidaritat catalana, y per darrera enllá anaven en favor del diputat antisolidari y feyan tots els esforços pera ferlho triomfar; també predicaven la tolerancia, per ells s' enten, pero pels que no pensaven com ells proposaven arreglarho á cops de bastons, lerrouxisme pur, purificat, clássich. ¡Oh la tolerancia! sobre tot la tolerancia!!! ¡Oh la cultura! la gran cultura!!! ¡Oh la xinxa-ranxina *nacionalística*.

Hi havia diferents parers entre 'ls vehins, sobres en Daixonnes y en Dallonnes, la gent de casa, la gent de be, els que van á missa de dos quarts de deu á fer bacaynes y després pahieixen ab calma heroica, en una paraula, tots els que no serveixen per res, deyen: deixeu los estar bé se 'n cansarán prou. El jovent no s' admete de rahons, tenia ohido y sens escoltarse als inútils, llogá un orga y també 's posá á tocarla pels carrers. L'efecte fou terrible, desconcertant, en Daixonnes y en Dallonnes s' esvalotaren de tal manera que al primer cop de trompa ficáren els peus á la galleda enfonsantshi fins á mitja cama y encara no 'ls han tret. Si trigán gayre á surtirne se [calcula que agafarán dolor reumátich y després ni ab crosses podrán sostenirse. De tots modos la remullada ha sigut forta.

PERE CABIACH.

NO N'HI HA DE TALLATS

Un Senyor Rector de la comarca olotina, envià al campaner, escolà, y agutzil del poble, que de tots aquets oficis feya, 'l pobre home, á Olot, á buscar un frare que havia de predicar per la funció de la Purissima. Arrivá á Olot, l' escolà y aná á provehir á can Deu, á can Sureda, á la plassa, fins portá panellets y altres dulsaynes pera fer postres, puig als frares predicadors els tractava molt bé 'l senyor Rector. Marxá 'l campaner carregat com un burro y quan arribá á la Rectoria li preguntá 'l senyor Rector; ¿y el frare? ¡Bátualisto! me n' he descuydat.

Una cosa per l' istil li ha passat al Euredayre de la *Revista Olotina*, parla d' esquitxos, d' aygua bruta, de bilis vella y bilis nova, de tutor, d' *ensalada russa*, de desconfianses perilloses (aixó del perill li fa por), de bilis covada, d' un director d' orquesta, de Sant Pere y de Sant Pau y de tots els apóstols, pero no contesta res á lo que li diu EL FLUVIÀ.

¿Y el frare senyor Enredayre? ¡Oh! no n' hi ha de tallats.

Está clar que no contestará la Revista, com ha de contestar si no pot!

NOCTURN ESTIVAL

Es una nit d' estiu, en que 'l magesuós firmament apareix ab sa diafanitat serena; la immensa volta celià, ostenta reluxents estels, que ab sa brillensa diamantina, adornan pulcrement al sever mantell vespertí.

La lluna, la hermosa y poética lluna, segueix sa ruta acompassada, llensant plàcidament arreu de sos dominis, raigs á torrents de llum platejada que il·lumina á les belles encontrades sumides á ses plantes, que esclaten en un mont de de luxuriantes belleses: la majestuositat de les gegantines serrelades, la verdor esmeragdina de les prades, la puresa cristallina de les serpentejants rieres, quines aygues remorejan al refregarse ab els marges y roques, trencant la quietut de les frondoses boscuries, ahont pausadament se balansejan les enramades branques dels arbres, mercés al suau impuls del puríssim hálit de la vesprada estival.

Una blanca masía, n' es banyada hermosament pels nitits raigs de l' astre de la nit cubrintla ab son lluminich resplendent sudari, qu' eu el rústech paviment desprendedor d' efluvis d' olorífica puresa, hi projecta círcols clarejants y sombregjats pel fullám verdós y brillanti dels corpulents arbres que s' aisan en lo florit verger...

La nit de solitud encantadora, que 'n sa foscor silenciosa n' es sagrari de sublimes y divinals belleses, apar que s' evaeix solemnement; apar que 'ls ástres tremolosos que brodan ¡lo blau llenzol, apaguin poch á poch, sa potentia brillantor, per la lluminosa auriola que apareix darrera de les escrabositats de les alpines montanyes...

JOSEPH M.ª TORRAS.

Estiu de 1907.

NOVES

Diu *El Deber* que no 's va enterar de la aparició d' EL FLUVIÀ perque no se li va enviar el primer número. Si es aixís té rahó el confrare y retirém lo dit: y particularment el calificatiu d' olímpich perque no 'l mereix un cassador de mosques com aquella de la *h* que 'l confrare trova sobrerá á n' el nostre solt. Qui ha vist *hombres muertos colgados debajo la nieve*, no es autoritat pera mirar *muy delgado*. Son les gangues d' escriure en castellá.

Saben aquell *Fluviol* de que 'ls parlavem l' altre dia? Donchs diu que ja ha sortit. Nosaltres no l' hem rebut y per lo tant *muts y á la gabia*. Persones que l' han vist ens asseguren que no es tal fluviol, sino una neula fordada, instrument digne de la reputació literaria de son director, gran académich del vehinat de *Poca Farina*. Allí, ab el temps, li aixecarán una característica, estàtua de ciment y guix.

Hem tingut ocasió de llegir la *Ressenya Literaria*, publicació quincenal catalana, quin número cinch está dedicat á nostre il·lustre compatrici En Mariá Vayreda. És molt d' estimar el tribut que paga á nostre llorejat escriptor.

Hem rebut la revista local *El Ateneo*, portavéu de la societat del mateix nom, li desitjém molts anys de vida y prosperitats, en bé de la classe obrera.